

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/132/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718201789
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5718201789.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky Mgr. Kataríny Beniačovej a členiek senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v spore žalobcu: L. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. F. F. XXXX/X, XXX XX L. - U., proti žalovanému: EURO BUSINESS SOLUTIONS s.r.o., so sídlom Osadná 2, 831 03 Bratislava - Rača, IČO: 46 132 767, zastúpený spoločnosťou: Advokátska kancelária Antovszká, s.r.o., so sídlom Bárdošova 2/A, 831 01 Bratislava, IČO: 36 866 881, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 700 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 21Csp/81/2018-103 zo dňa 5. februára 2019, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a II., ktorým žalobu žalobcu o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 700 eur zamietol a vo výroku o trovách konania mení do sumy 300 eur tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 300 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z výšky súdom priznanej sumy.

Vo výroku, ktorým bola žaloba do sumy 400 eur zamietnutá, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 700,- eur (výrok I.) a zároveň žalovanému priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2. Z jeho dôvodov vyplynulo, že uznesením č. k. 21Csp/53/2017-151 zo dňa 22.03.2018 súd vylúčil nárok na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia v sume 700 eur, ktorý si pôvodne žalobca uplatnil v postavení žalovaného vzájomnou žalobou pre porušenie jeho spotrebiteľských práv (v spore vedenom na konajúcom súde pod sp. zn. 21Csp/53/2017 v sume 1.000,- eur) na samostatné konanie. Žalobca argumentoval rozsudkami Okresného súdu Martin č.k. 5C/68/2016-306 zo dňa 18.01.2017 a č. k. 5C/170/2015-241 zo dňa 07.12.2016.

3. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 5C/170/2015-241 zo dňa 07.12.2016 súd určil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 15533 uzavretá dňa 15.10.2014 v znení dodatku č. 1 zo dňa 14.11.2014 medzi žalobcom a žalovaným, je zmluvou bezúročnou a bezpoplatkovou. Dlh z tejto zmluvy na úverovej istine (300,- eur) si žalobca splnil len čiastočne. Na zaplatenie zvyšnej dlžnej sumy 178,85 eur bol zaviazaný rozsudkom konajúceho súdu č. k. 21Csp/53/2017 zo dňa 11.09.2018. Ďalším rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 5C/68/2016-306 zo dňa 18.01.2017 súd určil, že 19 úverových zmlúv je bezúročných a bezpoplatkových a na tomto

základe priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy vo výške 857,96 eur titulom bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie konštatoval, že vyššie označenými rozsudkami mal preukázané, že žalovaný porušil práva a povinnosti ustanovené zákonmi na ochranu práv spotrebiteľov, v dôsledku čoho bolo určenie všetkých 20-tich zmlúv za bezúročné a bezpoplatkové. Nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia súd žalobcovi nepriznal z dôvodu, že žalobca (i napriek predchádzajúcej výzve súdu) neuviedol, akú výšku finančného zadosťučinenia si uplatnil vo vzťahu ku konkrétnym zmlúvám. Uvedený nedostatok bol prekážkou pre čiastočné zamietnutie žaloby vo vzťahu k porušeniu práv spotrebiteľa deklarovaného rozsudkom vo veci sp. zn. 5C/170/2015, nakoľko bolo pre súd neprijateľné, aby žalobcovi vo vzťahu k tejto veci priznal uplatnený nárok, keď žalobca ako dlžník si voči žalovanému nesplnil záväzok (dlh z úverovej istiny vo výške 178,85 eur) na základe rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn. 21Csp/53/2017 zo dňa 11.09.2018. Ďalej súd zdôraznil, že žalobca ani v jednom z 20 úverových prípadov nevysvetlil, netvrdil a nepreukázal, v čom má primeranosť finančného zadosťučinenia spočívať a v akej výške finančné zadosťučinenie požaduje tak, aby súd mohol zohľadniť všetky okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad, či žalobca utrpel nejakú morálnu alebo inú ujmu, prípadne v akom rozsahu. Zvlášť poukázal aj na samotné správanie žalobcu, vyčítal mu nerozumný a ľahkovážny spôsob uzatvárania úverových zmlúv, resp. zmlúv o pôžičkách (v súdnej veci ide o 20 úverových zmlúv). Okrem toho aktuálne žalobca ako sporová strana vystupuje na okresnom súde v ďalších 24 prípadoch týkajúcich sa úverových zmlúv. Usúdil, že žalobca vstupoval do 20-tich úverových vzťahov nie ako slabá strana, ale ako osoba dobre známa noriem spotrebiteľského práva a zároveň predpokladal, že mu budú finančné služby poskytnuté bezúročne a bez poplatkov, teda zadarmo. Pôsobenie žalobcu vo funkcii predsedu Občianskeho združenia Centra správnej pomoci zastupujúcej v mnohých sporoch spotrebiteľov tiež nesvedčí o tom, že by bol ako spotrebiteľ slabšou stranou v spore a do úverových vzťahov vstupoval spontánne a nepremyslene. Týchto 20 úverových zmlúv (nie spotrebiteľských; pozn. odvolacieho súdu - malo byť uvedené nie spotrebiteľských v pravom slova zmysle podliehajúcich však režimu zákona č. 129/2010 Z.z. ZoSÚ) žalobca uzatvoril v krátkom období vo výške od 50 do 300,- eur so splatnosťou od 15 do 30 dní. Za takéto správanie žalobcu nemôže zodpovedať poskytovateľ úveru, a preto aj z tohto dôvodu súd nárok žalobcu na finančné zadosťučinenie s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o ochrane spotrebiteľa“) zamietol. Uzavrel, že cieľom tohto ustanovenia nie je a nemôže byť šikanovanie poskytovateľov úverov a zdroj zárobkovej činnosti spotrebiteľa.

4. Na rozhodnutie o trovách konania aplikoval ustanovenie § 255 v spojení s § 262 CSP a v zmysle zásady úspechu žalovaného v spore mu priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a žiadal, aby súd uložil povinnosť žalovanému zaplatiť mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolateľ opätovne dal do pozornosti právoplatný rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/170/2015 zo dňa 07.12.2016, ktorým súd určil predmetný úver za bezúročný a bez poplatkov. V nadväznosti na tento rozsudok jasne odôvodnil, z akých dôvodov žiadal primerané finančné zadosťučinenie. Žalovaný bol tak drzý, že ho obťažovali aj vymáhači SAF Investment, ktorí od žalobcu požadovali neoprávnenú pohľadávku (672,- eur), so žalovaným sa nedalo dohodnúť mimosúdne, preto sa žalobca musel naučiť aj písať žaloby. Ďalej dal opätovne do pozornosti právoplatný rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/68/2016 zo dňa 18.01.2017, ktorým súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu bezdôvodné obohatenie vo výške 857,96 eur. Táto suma predstavovala bezdôvodné obohatenie a nie primerané finančné zadosťučinenie. Predmetom tohto konania bolo niekoľko zmlúv, ktoré neobsahovali zákonom vyžadovanú náležitosť - priemernú hodnotu RPMN a v ktorých sa nachádzali neprijateľné zmluvné podmienky, žalobca teda úspešne uplatnil svoje právo a splnil všetky predpoklady na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia od žalovaného. Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa neuvádza, že je treba dokazovať nejaké ujmy, resp. odôvodniť výšku primeraného finančného zadosťučinenia. Pokiaľ by sa žalobca nebol naučil brániť proti úžerníckym nebankovkám a vymáhačom na začiatku roka 2015 - písať žaloby, mimosúdne dohody, nebol by vedel, že úžernikom úroky alebo poplatky nepatria, pretože všetky zmluvy majú vady, ktoré spôsobujú, že úvery sú bezúročné a bez poplatkov. Skutočnosť, že žalobca sa dostal do omeškania so zaplatením posledného úveru, nemá vplyv na primerané finančné zadosťučinenie, keďže všetky zmluvy od žalovaného majú vady. Dal do pozornosti, že rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 21Csp/53/2017 zo dňa 11.09.2018 (ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť časť úverovej istiny) ešte nenadobudol právoplatnosť. Žalobca si zaslúži primerané finančné zadosťučinenie v žalovanej výške 700,- eur. Má

však vedomosť, že odvolací súd priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume od 200,- do 300,- eur. Nepovažuje to však za správne, pretože primerané finančné zadosťučinenie má mať odstrašujúci účinok, aby sa porušovateľ práva v budúcnosti vyvaroval nečestného konania v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Poukázal na rozhodovaciu súdnu prax ohľadom tohto nároku, osobitne na uznesenie Ústavného súdu SR II. ÚS 229/2017-15. Nestotožnil sa s hodnotiacou úvahou súdu týkajúcej sa jeho osoby a správania, v tomto smere súdom uvádzané skutočnosti považoval za nepravdivé. Dodal, že je úplne jedno, koľko úverov mal, vôbec nie je dôležité, že na konci roku 2014 sa dostal do omeškania so splácaním úverov, pretože všetky zmluvy od užívateľov boli bezúročné a bez poplatkov, až od začiatku roka 2015 sa naučil z internetu brániť proti užívateľom, poukázal na článok, ktorý zverejnil na internete a od tohto obdobia by už nežiadal žiadny úver od užívateľov. Súdnou cestou aj mimosúdne víťazí v týchto prípadoch, o čom svedčia aj rozsudky, ktoré predložil k odvolaniu. Mal by dostať pochvalu, pretože úspešne zastupuje v súdnych konaniach spotrebiteľov. Podľa neho suma vo výške 300,- eur zodpovedá žiadanému účelu, pretože takéto finančné zadosťučinenie je potrebné vnímať ako jemu ako spotrebiteľovi poskytnutú satisfakciu a tiež ako odmenu za to, že inicioval konanie voči dodávateľovi, ktorý sa dopustil porušenia jeho spotrebiteľských práv. Na tomto základe možno predpokladať, že dodávateľ sa rovnakého konania, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne nie v takej intenzite.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu sa v plnom rozsahu stotožnil s napadnutým rozsudkom, zotrval na svojich doterajších tvrdeniach prezentovaných v konaní na súde prvej inštancie a navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a žalovanému priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Primárne poukázal, že žalobca podal odvolanie iba v rozsahu 300,- eur napriek tomu, že si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 700,- eur, teda napadnutý rozsudok vo výroku I. o zamietnutí žaloby v časti sumy vo výške 400,- eur nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Namietal, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v otázke preukázania dôvodnosti výšky ním uplatneného primeraného finančného zadosťučinenia, teda nijakým spôsobom túto nezodôvodnil a hodnoverne nepreukázal. Aj v odvolaní sa žalobca stále zaoberal a vyjadroval k skutočnostiam, o ktorých už bolo raz právoplatne rozhodnuté označenými rozsudkami. Poukázal aj na neodôvodnenú zmenu výšky primeraného finančného zadosťučinenia žalobcom. V konaní vedenom pod sp. zn. 5C/68/2016 si uplatňoval primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur, súd však nepripustil rozšírenie žaloby, preto si tento nárok následne uplatnil v konaní vedenom pod sp. zn. 21Csp/81/2018 vzájomnou žalobou, ale už v sume 1.000,- eur, ktorú neskôr upravil na sumu 700,- eur. Priznanie žalobcom požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy v tom prípade, keby porušenie práva nebolo možné napraviť inak. Porušenie práva však bolo napravené tým, že žalobcovi bolo v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/68/2016 priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 857,96 eur. Tým došlo k dostatočnej kompenzácii a žalobca nemá nárok na zaplatenie ďalších finančných prostriedkov. Žalobca požaduje finančné zadosťučinenie zo zmluvného vzťahu, v ktorom sám porušil svoju povinnosť, a to vrátiť poskytnuté finančné prostriedky riadne a včas (konanie vedené na Okresnom súde Martin sp. zn. 21Csp/53/2017 v nadväznosti na konanie 5C/170/2015, kde bol úver určený za bezúročný a bez poplatkov). Žalobcovi preto z tejto zmluvy nevznikla žiadna ujma. Žalobcom uplatnená výška primeraného finančného zadosťučinenia predstavuje približne 81,59 % z priznaného bezdôvodného obohatenia. S ohľadom na uvedené, žalobcom uplatnený nárok v ním určenej výške, nemožno v žiadnom prípade považovať za primeraný. V závere uviedol, že v odôvodnení napadnutého rozsudku súd uviedol skutočnosti o osobe žalobcu bez akejkoľvek fabulácie, hanlivosti či citového zafarbenia, vychádzal zo skutočností vyplývajúcich z databázy súdov o súdnych konaniach a skutočností uvedených a preukázaných v konaní. Vystupovanie žalobcu na sociálnych sieťach, ako aj v občianskom združení, preukazuje, že nie je slabšou stranou, ale je si vedomý svojich práv a tieto aj v rozsiahlej miere uplatňuje.

7. V odvolacej duplike žalobca poukázal, že výška primeraného finančného zadosťučinenia je na úvahe súdu. V podstate zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu a v závere vyjadrenia požiadal, aby sa sudca prvoinštančného súdu sám vylúčil z konania.

8. V odvolacej duplike žalovaný nevidel relevantný dôvod na vylúčenie sudcu z konania a keďže žalobca neuviedol žiadne nové skutočnosti, zotrval na svojich doterajších tvrdeniach, plne sa stotožnil s napadnutým rozsudkom. Vyjadrenia strán sporu boli zasielané v súlade s ust. § 374 CSP a odvolací súd v odvolacom konaní nedisponoval ďalšími vyjadreniami strán sporu.

9. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 379 CSP a § 380 CSP) a po nariadení odvolacieho pojednávania, na ktorom

zopakoval dokazovanie (podľa § 385 ods. 1 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

10. Na pojednávanie pred odvolacím súdom boli predvolaní žalobca a právny zástupca žalovaného (s tým, že mu bola uložená povinnosť oboznámiť s termínom pojednávania jeho klienta), v dostatočnom časovom predstihu, s rešpektovaním ich práva na prípravu (§178 ods. 2 CSP). Právny zástupca žalovaného sa pojednávania nezúčastnil, svoju neúčast' ospravedlnil a zároveň predložil súhlas na prejednanie veci v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu pridriavajúc sa doterajších vyjadrení. Odvolací súd tak prejednal vec v neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného a žalovaného.

11. Žalobca zotrval na rozsahu a dôvodoch podaného odvolania.

12. Krajský súd v súlade s ust. § 384 ods. 1 CSP zopakoval dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a zistil nasledujúci skutkový stav:

13. Žalobca vo výpovedi pred odvolacím súdom uviedol, že niekedy v rokoch 2012 - 2014 potreboval finančné prostriedky najmä na zabezpečenie svojich záujmov napr. rybársky lístok. Využil možnosť, ktorú dávali nebankové subjekty a dopíňal si finančné prostriedky braním krátkodobých úverov, jeden úver prekryval druhým. Vzhľadom na výšku jeho príjmu (v tom čase celkový príjem len 350 eur) sa to však nedalo stíhať a niekedy koncom roka 2014 zameškal splácanie splátok. Z dôvodu, že mal obavu z exekúcie, ohrozenia jeho rodiny, najmä bývania bol nútený sa bližšie zaoberať problematikou krátkodobých úverov a nebankových subjektov. Preto niekedy cez Vianoce roku 2014 a začiatkom roku 2015 si začal na internete vyhľadávať informácie týkajúce sa problematiky spotrebiteľských zmlúv, neprijateľných podmienok a pod. Následne sa začal voči týmto nebankovým subjektom brániť, čo vyplýva aj z iných prebiehajúcich súdnych konaní. Vzhľadom na tieto skutočnosti považoval za nepravdivé tvrdenie sudcu okresného súdu, že si bral krátkodobé úvery v období, keď bol znalý danej spotrebiteľskej problematiky. Zdôraznil, že v tom čase nebol znalý tejto problematiky. Tieto krátkodobé úvery si bral v dobrej viere a nemal potrebu nejako bližšie skúmať praktiky nebankových subjektov. K tomu došlo až pod hrozbou exekúcie. Niekedy v marci 2018 sa angažoval v oblasti ochrany spotrebiteľa v Centre právnej pomoci v Martine. Následne sa v tejto činnosti osamostatnil a niekedy v mesiaci jún, júl 2019 založil občianske združenie s názvom „OSPO - Martin“, ktorého je predsedom. Úlohou tohto združenia je zastupovať ľudí a radiť im v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi. Prostredníctvom vymáhačov mu boli doručované rôzne výzvy a upozornenia, že ak nezaplatí dlh, že dôjde k exekúcii a pod. Takéto listy mu nepridali na pokoji, ale už ako znalý problematiky vedel, že tieto výzvy a upozornenia sú voči nemu neúčinné. Mal len tie úvery, v súvislosti s ktorými sa dostal do omeškania a uplatňoval si vrátenie toho, čo preplatil. Aktuálne žiadne úvery nemá a vzhľadom na jeho skúsenosti, by ani žiadne nechcel. Rozsudok Okresného súdu Martin, ktorý mu uložil povinnosť zaplatiť časť dlžnej úverovej istiny už nadobudol právoplatnosť (v čase, keď podal odvolanie, právoplatný nebol). Pôvodne žiadal 1.000 eur, potom túto sumu zmenil na 700 eur, následne svoj nárok ustálil na sumu 300 Eur (po oboznámení sa s názorom sudkyne na uplatnený nárok v inej veci). Následne žalobca v podstate zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu.

14. Odvolací súd sa opakovane oboznámil s rozsudkami Okresného súdu Martin č.k. 5 C/170/2015-241 zo 07.12.2016 a č.k. 5C/68/2016-306 zo dňa 18. januára 2017, z ktorých vychádzal aj súd prvej inštancie, ako aj s upomienkami - upozorneniami žalovaného voči žalobcovi z 12.01.2015 na zaplatenie čiastky 672,20 Eur (pôžička zo dňa 14.11.2014), opakovane výzva na zaplatenie z 28.01.2015 a následne už ako predsúdna výzva z 03.03.2015 realizované prostredníctvom tretej osoby - SAF INVESTMENT, s.r.o..

15. Primárne je potrebné uviesť, že prieskum napadnutého rozsudku odvolacím súdom bol limitovaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania pri primeranej aplikácii osobitných ust. vzťahujúcich sa na spotrebiteľské spory (§ 290-§ 300 CSP).

16. V zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 tretia veta Zákona o ochrane spotrebiteľa, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práv alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Uvedená dikcia zákona je jasná a predpokladá právo na primerané finančné zadosťučinenie už pri samotnej hrozbe ujmy.

17. Pri výklade ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu (bez toho, aby ujma nastala, alebo čo i len hrozila; postačuje spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti viesť k ujme spotrebiteľa), tak základ nároku na finančné zadosťučinenie je daný. Zákon o ochrane spotrebiteľa žiadnu postupnosť v satisfakčných prostriedkoch neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže privodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita. Treba vychádzať z toho, že primerané finančné zadosťučinenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybné ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite (bližšie viď uznesenie Ústavného súdu SR II. ÚS 229/2017-15 zo dňa 4. apríla 2017).

18. Právo na primerané finančné zadosťučinenie sa spotrebiteľovi podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa priznáva voči každému, kto porušil právo priznané spotrebiteľovi, alebo nesplnil povinnosť, ktorú mu určil zákon. Porušenie práva alebo nesplnenie povinností musí byť „spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi“. Na vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie stačí ohrozenie, možnosť privodenia ujmy. Pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie teda nie je relevantné, či spotrebiteľovi ujma naozaj vznikla, alebo či sa iba ocitol v ohrození, že mu ujma vznikne. Za predpokladu, že boli porušené práva spotrebiteľa v zmysle osobitného predpisu, a to zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľ má možnosť uplatňovať nárok na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľov, lebo v takomto prípade jeho právo v terminológii Zákona o ochrane spotrebiteľa „ustanovil osobitný predpis“.

19. Na základe vyššie uvedeného skutkového stavu zisteného okresným súdom v spojení s jeho doplnením odvolacím súdom ako aj uvedenej právnej argumentácie sa odvolací súd nestotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie, pre ktoré nepriznal žalobcovi žalobou uplatnený nárok. Tieto formálne dôvody (neuplatnil si svoj nárok osobitne voči jednotlivým úverovým zmluvám a nevysvetlil akú ujmu utrpel a nezdôvodnil výšku uplatneného nároku) ako aj dôvody týkajúce sa osoby a správania žalobcu vzhľadom na uvádzané skutkové zistenia a účel inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia neobstoja.

20. V tomto smere poukazuje odvolací súd na záver súdu prvej inštancie konštatovaný v odseku 6. napadnutého rozsudku, že rozsudkami okresného súdu (na ktoré poukazoval žalobca) bolo preukázané, že žalovaný porušil práva a povinnosti ustanovené zákonmi na ochranu spotrebiteľa, v dôsledku čoho bolo určené, že všetkých 20 sporných zmlúv sa považujú za bezúročné a bezpoplatkové. Z uvedeného je zrejmé, že základ nároku žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie je daný.

21. Žalobca síce v iných konaniach, na výsledky ktorých poukázal v súvislosti s uplatneným nárokom docielil reštitúciu úverových vzťahov určením, že zmluvy o úveroch sú bezúročné a bez poplatkov, čo v jednom z prípadov (konanie pod sp. zn. 5C/68/2016) viedlo k priznaniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Uvedené však neznamená, že mu reálne nehrozila ujma v jeho majetkovej sfére, čo evidentne vyplýva z obsahov oboch rozsudkov. Táto hrozba spočívala v zaplatení úrokov a poplatkov súvisiacich s úvermi, na ktoré žalovaný nemal právny nárok. Okrem toho žalovaný si aj písomnými výzvami tieto nároky u žalobcu uplatňoval. Tieto skutočnosti, hoci vyplývali z obsahu spisu, súd prvej inštancie vôbec nevzal do úvahy, nijako sa nevysporiadal s otázkou samotnej hrozby ujmy žalobcovi. Právny názor súdu prvej inštancie je preto v rozpore s ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu, rozsudok o určení úveru za bezúročný a bez poplatkov, resp. priznanie bezdôvodného obohatenia, nepostačuje na docielenie rovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom a ak by sme na to pristúpili, potom úspech spotrebiteľa v spore proti dodávateľovi by nebol predpokladom uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia, ale paradoxne jeho prekážkou.

23. Odvolací súd sa nestotožnil ani so záverom okresného súdu, že žalobca v úverových vzťahoch vystupoval ako osoba znalá problematiky spotrebiteľského práva s poukazom na počet a obdobie uzavretých zmlúv, vstupujúca do týchto vzťahov s úmyslom za poskytnuté služby nezaplatiť v podobe úrokov a poplatkov, aktuálne vystupujúca v 24-och prípadoch na konajúcom súde, okrem toho ako osoba aktívna v oblasti spotrebiteľského práva ako zástupca spotrebiteľov a predseda občianskeho združenia. V prvom rade treba uviesť, že na vyvodenie takýchto záverov nemal okresný súd vytvorený dostatočný skutkový základ. Tieto úvahy boli v odvolacom konaní vyvrátené samotným žalobcom, ktorý sa podrobne v časových a vecných súvislostiach vyjadril tak k obdobiu a dôvodom, ktoré ho viedli k uzatváraniu krátkodobých úverov, ako aj k dôvodom, pre ktoré sa začal bližšie zaujímať o problematiku spotrebiteľského práva (hrozba exekúcie pre nezaplatenie splátky úveru na prelome rokov 2014/2015) a táto následne viedla až k založeniu občianskeho združenia zastupujúceho spotrebiteľov v sporoch (viď bližšie v ods. 13. tohto odôvodnenia).

24. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu Zákona o ochrane spotrebiteľov treba uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritériá na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba zdôrazniť tak, ako už vyššie uviedol odvolací súd, že postačuje, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom boli spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Z okolností a rozsahu porušenia práva spotrebiteľa má potom súd vyvodiť, či došlo k takému porušeniu, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, napríklad spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky alebo inej ujme a následne k tomu určiť primeranú výšku finančného zadosťučinenia. V danom prípade spotrebiteľovi reálne hrozilo preplatenie úverov o úroky a poplatky pri jednotlivých zmluvách.

25. Vzhľadom na vyššie uvedenú vecnú a právnu argumentáciu považoval odvolací súd žalobcom uplatnený nárok za dôvodný. Východiskom pre určenie výšky tohto nároku bola hrozba v majetkovej sfére žalobcu (minimálne vo výške vyčísleného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 857,96 Eur), preto podľa názoru odvolacieho súdu finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur považoval za postačujúce, súčasne plniace si funkciu primeraného finančného zadosťučinenia, t. j. satisfakčnú voči žalobcovi a sankčnú voči žalovanému v zmysle jeho individuálnej, ale aj generálnej prevencie.

26. S poukazom na rozsah odvolania žalobcu odvolací súd súčasne konštatoval, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žaloba do sumy 400 eur zamietnutá, zostáva nedotknutý.

27. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že úspešnej strane sporu - žalobcovi, ktorého nárok závisel od úvahy súdu, priznal plnú náhradu trov konania zo súdom priznanej sumy.

28. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok), súčasná právna úprava jednoznačne prioritizuje zásadu úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v ust. § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Aktuálna úprava Civilného sporového poriadku nepozná pojem nepatrný neúspech (§142 ods. 3 OSP). Zohľadňuje sa teda každý neúspech. Zásadu úspechu (§255 CSP) treba potom uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (primeraného finančného zadosťučinenia), alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nebolo by celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Východiskom je rozlíšenie, čo je základné (že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté) a čo sprevádzajúce (výška nemajetkovej ujmy). Vhodným riešením v tomto prípade sa aj odvolaciemu súdu javilo, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania výlučne z prisúdenej sumy, čo je aj zdôvodniteľné cez interpretáciu „úspech vo veci“, keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

29. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).